ทัศนะคติของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ กับเทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

A comparative study of staff's opinions on good governance between BanKaeng Sub-district municipality, Puhkhieo District, Chaiyaphum Province and Ban Had Sub-district municipality, Ban Had District, Khon Kaen Province

นงนุช งามดี[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระหว่าง เทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ กับ เทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้บริหารเทศบาล และพนักงานเทศบาลของเทศบาลทั้ง 2 แห่ง จำนวน 28 คน ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก ได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ผลการศึกษา พบว่า เทศบาลทั้ง 2 แห่ง ได้ถือปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ 1) เทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ได้นำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ค่อนข้างมากในทุกด้าน มีการออกกฎระเบียบที่ทันสมัยเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของประชาชน ผู้บริหาร และพนักงาน ยึดมั่นในคุณธรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่หลากหลาย ประชาชนรับรู้ข้อมูลได้อย่างทั่วถึง มีการนำแผนจากการประชาคมลงสู่เทศบัญญัติ และมีการจัดสรรงบประมาณด้วยความเป็นธรรม 2) เทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ค่อนข้างน้อยในทุกด้าน มีการออกกฎระเบียบที่เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน ผู้บริหาร และพนักงาน ยึดมั่นในคุณธรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริต ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับเทศบาลน้อย เนื่องจากไม่มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารน้อย การจัดสรรงบประมาณยังไม่เป็นธรรม ยังเน้นในเรื่องของการหาเสียงของนักการเมือง สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่อเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ ควรดำเนินการดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วม ควรมีการแก้ไขในด้านการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนกับเทศบาล 2) ด้านหลักความโปร่งใส ควรจะต้องมี วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วยช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อที่ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลมากที่สุด 3) ด้านหลักนิติธรรม ควรจะต้องมีการจัดทำเทศบัญญัติของเทศบาลมุ่งเน้นให้เกิดความเป็นธรรม และต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน 4) ด้านหลักคุณธรรมควรจะต้องมีวิธีการดำเนินการส่งเสริมให้ผู้บริหาร และพนักงานมีการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นคุณธรรมและมีความซื่อสัตย์ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน 5) ด้านหลักความคุ้มค่า ควรจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วน ของแผนงาน/โครงการต่างๆ ของเทศบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์

[1]นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สูงสุดแก่ประชาชน 6) ด้านหลักความรับผิดชอบ เทศบาลควรได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อประชาชนโดยมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชน

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล เทศบาลตำบล การบริหาร

Abstract

The purposes of this qualitative research were to compare staff's opinions for good governance between Ban Kaeng Sub-district Municipality, PhuKhieo District, Chaiyaphum Province and Ban Had Sub-district Municipality, Ban Had District, KhonKaen Province and to propose ways to administrate for good governance. Data were cottected through structured interviews 28 people with who were administrators and employees of two municipalities about their opinions toward the administration of the 6 principles of good governance, including Rule of Law,Transparancy, Participation Accountability and Worthiness. The results showed that the two municipalities have adopted all six principles of good governance as follows 1) Ban Had Sub-district Municipality, Ban Had District, KhonKaen Province has adopted the principles of good governance quite a lot in all aspects. There were fairly modern rules and regulations, fair and acceptable to the public. Administrators and employees adhered to the morality and honesty, and to be good model for the people. Public relations were provided in various forms and people can access them thoroughly. People have involved in the implementation and have brought plans from the community to regulation and they have managed the budget allocation with fairness. 2) Ban Kaeng Sub-district Municipality, PhuKhieo District, Chaiyaphum Province has adopted the principles of good governance quite a few in every aspect. Rules and regulations were fair and acceptable to the public. Administrators and employees adhere to the morality, quite few people have involved in the implementation and participated in municipality's particular regulations because they were not provided knowledge about the work of the municipality. Moreover, the municipality did not work on public relation to provide the information to the public. The budget allocation was unfair and it was focused on the local politicians, campaign. The recommendations for administration applying in good governance of Ban Kaeng Sub-district Municipalities, Chaiyaphum Province were 1) the participation should be resolved in the part of public participation in municipal politics, 2) for transparency, the municipality should distribute the information to public in various forms. So people could get the most of it. 3) The rule of law should be manipulated according to municipal ordinance focusing on fairness fairness and be approved by the public. 4) The moral principles should be encouraged to carry out formalities executives including employees to adhere to the morality and the honesty. They should be model for the public 5) principle ranked according to the value. should be priority and the urgent need of the programs / projects of the municipalities to provide the most benefit to the public. 6) The

primary responsibility, municipalities should realize the authority of their own. Municipalities are responsible for their duty by paying attention to the communities' problems.

Keywords: good governance, sub-district municipality, administration

ความเป็นมาของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว หรือเรียกได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคโลกาภิวัฒน์ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดภาวะวิกฤตต่างๆ ตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางด้านสังคมเศรษฐกิจและการเมือง สิ่งเหล่านี้ประชาชนจะต้องได้รับผลกระทบกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ จึงต้องมีวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้สอดคล้องกับภาวะวิกฤตดังกล่าวโดยการนำหลักการบริหารราชการมาเป็นเครื่องมือในการบริหารงานในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดความสงบสุขของบ้านเมือง ธรรมมาภิบาล จึงเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน โดยจะทำให้สังคมมีความยุติธรรมมีความโปร่งใสและสร้างการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นหลักที่ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

เทศบาลตำบลบ้านแก้งซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงได้นำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักนำมาใช้ในการบริหารงานในด้านต่างๆ ของเทศบาล แต่กลับพบว่าเทศบาลตำบลบ้านแก้ง ไม่ประสบผลสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ ประเด็นคำถามที่ตามมาของเทศบาลตำบลบ้านแก้ง ก็คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประสบความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานจนได้รับรางวัลธรรมาภิบาล คือ เทศบาลตำบลบ้านแฮด มีกลไก เครื่องมือ กระบวนการปัจจัย เงื่อนไขอะไร ที่ทำให้หน่วยงานประสบผลสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานจนได้รับรางวัลจากสถาบันพระปกเกล้า ในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นคำถามที่สำคัญที่จะต้องหาคำตอบให้ได้ เพื่อที่เทศบาลตำบลบ้านแก้ง จะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มาปรับใช้ในหน่วยงาน ให้ประสบความสำเร็จเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบทัศนะคติของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระหว่างเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ กับเทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่อเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบไปด้วยผู้บริหารเทศบาล และพนักงานเทศบาลของเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ กับเทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น จำนวน 28 คนโดยแบ่งได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารเทศบาลทั้ง 2 แห่ง จำนวน 8 คน
2. พนักงานเทศบาลทั้ง 2 แห่ง จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาล และพนักงานเทศบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานด้านหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ทั้ง 2 แห่ง โดยแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาและรายได้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาล โดยแบ่งคำถามออกเป็น 6 ด้าน ตามหลักธรรมาภิบาล

2. แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structured interview) สำหรับสัมภาษณ์พนักงานเทศบาล ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ทั้ง 2 แห่ง โดยแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และรายได้

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลจากเอกสาร หลักฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน การตรวจประเมินเพื่อขอรับรางวัลธรรมาภิบาลจากสถาบันพระปกเกล้า จากผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบงานด้านหลักธรรมาภิบาล จำนวนเทศบาลละ 1 คน รวม 2 คน โดยมีเนื้อหาในการสัมภาษณ์ จำนวน 7 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการจัดทำและประสานแผนพัฒนา

2) ด้านการจัดทำโครงการและกิจกรรม

3) ด้านกิจการสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) ด้านงบประมาณ ภาษี อากร ค่าธรรมเนียม และการจัดซื้อจัดจ้าง

5) ด้านการส่งเสริมความสามารถของประชาชนกลุ่มองค์กร

6) ด้านการจัดบริการสาธารณะและกิจการด้านสวัสดิการสังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

7) ด้านการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เป็นนวัตกรรมเพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาในยุคปัจจุบันแบบมีส่วนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัย ได้ศึกษาจากข้อมูลในระเบียบกฎหมายหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ซึ่งได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น และนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ โดยขอสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายรวม 28 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative analysis) โดยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระหว่างเทศบาลตำบลบ้านแก้งกับเทศบาลตำบลบ้านแฮด ด้วยวิธีการจำแนกประเภทข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการศึกษาที่ตั้งไว้โดยจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอผลการศึกษาโดยบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระหว่างเทศบาลตำบลบ้านแก้ง กับ เทศบาลตำบลบ้านแฮด สรุปผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น และเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มพนักงานมีความคิดเห็นว่าเทศบาลทั้ง 2แห่ง ได้มีการนำหลักการมีส่วนร่วม มาใช้ในการดำเนินงานของเทศบาล ในด้านต่างๆ คือ 1) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ 2) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 4) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง และ 5) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมประเมินผลกิจกรรม แต่มีความแตกต่างกันในด้านวิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการของแต่ละเทศบาล โดยเทศบาลตำบลบ้านแฮด จะมีวิธีการขั้นตอนการดำเนินการที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ มากกว่าเทศบาลตำบลบ้านแก้ง กล่าวคือ เทศบาลตำบลบ้านแก้งประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วม เฉพาะในส่วนที่ระเบียบกฎหมาย กำหนดให้เทศบาลต้องนำประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการ เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง และในด้านที่เทศบาลตำบลบ้านแฮด ได้ดำเนินการแต่เทศบาลตำบลบ้านแก้งไม่ได้มีการดำเนินการ ก็คือในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมการรับฟังการประชุมสภาเทศบาล อีกทั้งประชาชนของเทศบาลตำบลบ้านแฮดมีความสนใจ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในด้านต่างๆ มากกว่าเทศบาลตำบลบ้านแก้ง เนื่องจากเทศบาลตำบลบ้านแฮดได้มีการอบรม ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของสิทธิ หน้าที่ของประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยการออกโครงการเทศบาลสัญจร และการสร้างเครือข่ายการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งผลักดันความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานของเทศบาล

1.2 ด้านความโปร่งใสของเทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น และเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น และกลุ่มพนักงานเทศบาล มีความคิดเห็นว่าเทศบาลทั้ง 2 แห่ง ได้นำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการดำเนินงาน ในด้านต่างๆ คือ 1) มีการจัดตั้งหน่วยงานบริการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน 2) มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงาน 3) มีระบบในการตรวจสอบติดตามการทำงาน 4) มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และ 5) การตรวจสอบข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับการทุจริตคอรัปชั่น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเทศบาล เทศบาลทั้ง 2 แห่ง ได้นำหลักความโปร่งใสมาใช้แตกต่างกัน โดยเทศบาลตำบลบ้านแฮด มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานในด้านต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ ด้วยช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย การประชุมเทศบาลสัญจร เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการบริหารงานของเทศบาลที่มีความโปร่งใส ส่วนเทศบาลตำบลบ้านแก้ง มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเทศบาล ด้วยช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ไม่หลากหลาย ประชาชนจะทราบข้อมูลการดำเนินงานของเทศบาลแค่เพียงกลุ่มของผู้นำชุมชน และผู้ที่สนใจเท่านั้น

1.3 ด้านหลักนิติธรรมของเทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น และเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น และกลุ่มพนักงานเทศบาล มีความคิดเห็นว่าเทศบาลทั้ง 2 แห่ง ได้มีการนำหลักนิติธรรม มาใช้ในการดำเนินงานของเทศบาล ในด้านต่างๆ คือ 1) ด้านการปฏิบัติตามหลัก กฎระเบียบ 2) ด้านการปฏิบัติเกินอำนาจหน้าที่ 3) ด้านหลักการให้คุณให้โทษ 4) ด้านการจัดให้มีการเผยแพร่

ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และ 5) ด้านการพิจารณาออกคำสั่งต่างๆ ทั้งนี้ จากผลการศึกษาพบว่าเทศบาล ทั้ง 2 แห่ง ได้ดำเนินงานตามหลักนิติธรรมค่อนข้างมาก ในส่วนที่ได้มีการปฏิบัติเหมือนกันคือ ไม่มีการปฏิบัติงานที่เกินอำนาจหน้าที่ การพิจารณาออกคำสั่งต่างๆได้มีการอ้างระเบียบ ข้อกฎหมายในทุกครั้ง แต่ในข้อที่แตกต่างกันก็คือ ด้านการออกกฎ ระเบียบ ในการให้คุณให้โทษพนักงาน เทศบาลตำบลบ้านแฮด มีการออก กฎ ระเบียบที่ชัดเจน ส่วนเทศบาลตำบลบ้านแก้ง ไม่ได้มีการการออกกฎระเบียบ ในการให้คุณให้โทษที่ชัดเจน และเทศบาลตำบลบ้านแฮด มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลได้อย่างทั่วถึง แต่เทศบาลตำบลบ้านแก้ง มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่น้อย จึงทำให้ประชาชนไม่สามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างทั่วถึง

1.4 ด้านหลักคุณธรรมของเทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น และเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น และกลุ่มพนักงานเทศบาล มีความคิดเห็นว่าเทศบาลทั้ง 2 แห่ง ได้นำหลักคุณธรรม มาใช้ในการดำเนินงานของเทศบาล ในด้านต่างๆ คือ 1) การปฏิบัติงานของพนักงานยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม 2) การให้ความเป็นธรรมในการจัดซื้อจัดจ้างกับบริษัทต่างๆ 3) การให้ความเป็นธรรมในการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับคนในท้องถิ่น 4) การส่งเสริมให้ประชาชนยึดมั่นในคุณธรรม 5) การส่งเสริมให้ผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ และพนักงานยึดมั่นในคุณธรรม จากผลการศึกษาพบว่าเทศบาล ทั้ง 2 แห่ง มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในหน่วยงานแตกต่างกันบ้าง ในส่วนที่ได้มีการปฏิบัติเหมือนกันคือได้นำหลักยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม มาใช้ในหน่วยงาน และเทศบาลตำบลบ้านแฮด มีแนวทางในการป้องกันการเกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดซื้อจัดจ้าง คือ มีการแต่งตั้งประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการ การรายงานผลดำเนินงานต่อผู้กำกับดูแล ส่วนเทศบาลตำบลบ้านแก้ง มีแนวทางในการป้องกันการให้ความไม่เป็นธรรม เพียง 2 แนวทาง คือ มีการแต่งตั้งประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง และการรายงานผลดำเนินงานต่อผู้กำกับดูแล ซึ่งในบางครั้งพบว่ามีปัญหาในเรื่องการให้ความเป็นธรรมในการจัดซื้อจัดจ้างอยู่บ้าง ส่วนการให้ความเป็นธรรมในการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับคนในท้องถิ่น พบว่าเทศบาลบ้านแฮดมีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาให้เท่าเทียมและทั่วถึงกัน ส่วนเทศบาลตำบลบ้านแก้ง พบว่ายังมีความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรงบประมาณอยู่บ้าง เนื่องจากยังคงขึ้นอยู่กับการหาเสียงของนักการเมือง ส่วนการส่งเสริมให้ประชาชนยึดมั่นในหลักศีลธรรม เทศบาลทั้ง 2 เทศบาลได้จัดกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมให้กับประชาชน และเทศบาลตำบลบ้านแฮด มีการจัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง ส่วนเทศบาลตำบลแก้งไม่ได้มีการจัดทำ

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น และเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น และกลุ่มพนักงานเทศบาล มีความคิดเห็นว่าเทศบาล ทั้ง 2 แห่ง ได้มีการนำหลักคุณธรรม มาใช้ในการดำเนินงานของเทศบาล ในด้านต่างๆ คือ 1) การรับฟังและนำข้อเสนอข้อร้องเรียนของประชาชนไปดำเนินการ 2) การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำในการดูแลเรื่องราวข้อร้องเรียนของประชาชน 3) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 4) การเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่องจากการศึกษา พบว่า เทศบาลทั้ง 2 แห่ง ได้มีการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในในการปฏิบัติงานค่อนข้างมาก จะเห็นได้จากเทศบาลทั้ง 2 แห่ง ได้มีการรับฟังและนำข้อเสนอข้อร้องเรียนของประชาชนไปดำเนินการเช่นเดียวกัน ส่วนใน

ข้อร้องเรียนที่เกินอำนาจหน้าที่ และเกินศักยภาพที่ทางเทศบาลจะดำเนินการเองได้ ทั้ง 2 เทศบาลก็จะดำเนินการส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป และด้านการร้องเรียนร้องทุกข์ ก็มีการเปิดช่องทางให้ประชาชนได้ร้องเรียนเหมือนกัน แต่เทศบาลตำบลบ้านแฮด มีช่องทางให้ประชาชนได้ร้องเรียนร้องทุกข์ที่หลากหลายกว่า และพนักงานเทศบาลทั้ง 2 แห่ง มีการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและเทศบาลตำบลบ้านแฮด ได้มีการดำเนินการจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เป็นการแก้ปัญหาให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ส่วนเทศบาลตำบลบ้านแก้ง มีการปฏิบัติงานที่เอาใจใส่ต่อปัญหาที่เกิดในชุมชนอย่างต่อเนื่องในบางโครงการ/กิจกรรม

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่าของเทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น และเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น และกลุ่มพนักงานเทศบาล มีความคิดเห็นว่าเทศบาลทั้ง 2 แห่ง ที่ได้ทำการศึกษา ได้มีการนำหลักความคุ้มค่า มาใช้ในการดำเนินงานของเทศบาล ในด้านต่างๆ คือ มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรด้านงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยได้นำหลักความคุ้มค่ามาใช้เหมือนกันแทบทุกประเด็น จะแตกต่างกันเฉพาะในเรื่องของการการทำงานของบุคลากรในเทศบาล และการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน พบว่าเทศบาลตำบลบ้านแก้ง ผู้บริหารไม่ได้มีการจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงาน การลงนามในด้านต่างๆ จึงต้องรอคำสั่งจากผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียว และการทำงานของพนักงาน ส่วนใหญ่มาทำงานไม่ค่อยตรงเวลา และไม่ค่อยเต็มเวลา คือผู้ปฏิบัติงานบางท่านเข้างานสาย และเลิกงานเร็ว แต่ในช่วงที่มีงานมาก เช่นช่วงสิ้นปีงบประมาณ หรือในช่วงที่ต้องมีการประเมินผลงาน เจ้าหน้าที่ก็จะปฏิบัติงานเกินเวลา

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ระหว่างเทศบาลตำบลบ้านแก้ง กับเทศบาลตำบลบ้านแฮด ผู้ศึกษานำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จะเห็นได้ว่า บุคลากรของเทศบาล ทั้ง 2 แห่ง มีความคิดเห็นว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของเทศบาล ถือว่าตัวชี้วัดความเป็นธรรมาภิบาลของเทศบาลอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน นับว่าเป็นหลักสำคัญที่ทำให้เกิดการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ โดย เทศบาลตำบลบ้านแฮด ประชาชนได้ให้ความสนใจ ในเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของเทศบาลมาก เนื่องจากเทศบาลได้มีการออกพื้นที่เพื่ออบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในภาคการเมืองกับเทศบาล อีกทั้งยังได้มีการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนที่เป็นรูปธรรม จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้เห็นถึงความตั้งใจจริงของเทศบาลในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน จนนำมาซึ่งการได้รับรางวัลธรรมาภิบาล ส่วนเทศบาลตำบลบ้านแก้ง ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของเทศบาลน้อย เนื่องจากเทศบาลไม่ได้มีการออกพื้นที่อบรมให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชน อีกทั้งยังมีกระบวนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนล่าช้า จึงทำให้ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งบุคลากรเทศบาลทั้ง 2 แห่ง มีความคิดเห็นตรงกันว่าหลักการมีส่วนร่วมเป็นหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร ซึ่งการมีส่วนร่วมถือว่าเป็นการรับฟังความคิดเห็นระหว่างเทศบาล กับประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างความสามัคคีของคนใน

ท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็ยังก่อให้เกิดกระบวนการในการติดตามตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานของเทศบาล ในด้านต่างๆ ให้เทศบาลมีการดำเนินงานที่รับผิดชอบต่อชุมชนมากขึ้นสอดคล้องกับ วสันต์ สุวรรณ (2547) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นและสอดคล้องกับ อานันท์ ปันยารชุน ได้กล่าวไว้ว่าทางเดียวที่ธรรมรัฐ หรือธรรมาภิบาล จะเกิดขึ้นได้ก็คือจิตสำนึกของประชาชนทั่วประเทศ ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมิใช่เกิดจากการเขียนบทบัญญัติหรือข้อบังคับต่างๆ หากไร้ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนก็ไม่อาจเกิดธรรมรัฐได้

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ เทศบาลตำบลบ้านแก้ง ควรมีการดำเนินการแก้ไขในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในเทศบาลทั้ง 6 หลัก คือ 1) หลักการมีส่วนร่วมควรมีการแก้ไขในการเข้ามามีร่วมของประชาชน โดยการออกพื้นที่อบรม ส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ของประชาชน และให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับเทศบาล 2) ด้านหลักความโปร่งใสเทศบาลควรแก้ไขด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเทศบาล ต้องมีการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และตรวจสอบข้อมูลได้สะดวก อีกทั้งต้องมีวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล ด้วยช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่หลากหลาย และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงานของเทศบาล โดยการสนับสนุนให้มีกลุ่ม องค์กร ภาคประชาคม ที่มีความเข้มแข็งในการที่จะเข้ามาตรวจสอบการทำงานของเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของบุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี้ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล” พบว่า ธรรมาภิบาลได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการปกครองที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยในประเทศไทย ถ้าระบบบริหารราชการมีความยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ นอกจากจะมีส่วนทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพแล้วยังสร้าง ความเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ 3) ด้านหลักนิติธรรม ควรมีการจัดทำเทศบัญญัติของเทศบาล ให้เป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ โดยต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรม และต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน และต้องมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล (2532) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาการปกครองท้องถิ่นและพื้นฐาน การพัฒนาประชาธิปไตย พบว่า เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มที่จะให้สภาตำบลพัฒนาเป็นองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จะเห็นได้ว่ายังต้องปรับปรุงอีกในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่อง ประสิทธิภาพของคณะกรรมการสภาตำบลและเรื่องของรายได้ที่มีอยู่ซึ่งหมายถึงการปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องลดบทบาทลง โดยกระจายอำนาจหน้าที่และการจัดเก็บรายได้ไปยังท้องถิ่นให้มากที่สุด แต่จะให้องค์ประกอบดังกล่าวอยู่ในภาวะที่เหมาะสมในระดับใดนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องใช้ดุลยพินิจอย่างถี่ถ้วนจากหลายฝ่ายและระยะเวลามากพอสมควร 4) ด้านหลักคุณธรรม ควรมีวิธีการดำเนินการส่งเสริมให้ผู้บริหาร พนักงาน มีการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยดำเนินการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพให้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลทุกระดับ เช่น มีการบัญญัติเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ในเทศบาล และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้อย่างชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาผลงานวิจัยของกิตติ พงศ์อุรพีพัฒศ์ (2545) ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาล

กับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการแต่งตั้ง คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารจัดการองค์กรนั้นเพื่อปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจหรือกิจกรรมนั้นๆ รวมทั้ง การมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการประเมินผลงาน ฝ่ายจัดการและคณะกรรมการเองและจัดทำจรรยาบรรณของกรรมการผู้บริหารและพนักงาน ด้วยกระบวนการสรรหาคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยหรือผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพิจารณา ควรเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่าง แท้จริง และมีความเป็นอิสระเพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารรัฐวิสาหกิจ ดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อย โดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจและดูแลผู้ ถือหุ้น ต้องมีหลักธรรมาภิบาลทุกหน่วย และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด 5) หลักความคุ้มค่า ควรต้องมีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนโครงการต่างๆ ของเทศบาล โดยนำเอาความคิดเห็นของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และควรมีการตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ 6) หลักความรับผิดชอบ ควรได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อประชาชนโดยมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชนและมีความกระตือรือร้นในการที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และมีการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาผลงานวิจัยของ เตือนใจ ฤทธิจักร (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ตามทัศนะของบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม” ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติงานใน ตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กลุ่มที่ปฏิบัติงานในสายงานสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มที่ปฏิบัติงานในสายงานหลัก อาจเป็นเพราะกลุ่มสายงานหลัก และกลุ่มสายงานสนับสนุนของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานแตกต่าง กัน แต่ทั้งสองสายงานต้องประสานการทำงานร่วมกัน

สรุปผลการวิจัย

จากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว หรือเรียกได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคโลกาภิวัฒน์ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดภาวะวิกฤตต่างๆ ตามมามากมายไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางด้านสังคมเศรษฐกิจและการเมืองสิ่งเหล่านี้ประชาชนจะต้องได้รับผลกระทบกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เทศบาลตำบลบ้านแก้ง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงมีวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สอดคล้องกับภาวะวิกฤต โดยการนำหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมโดยจะทำให้สังคมมีความยุติธรรมมีความโปร่งใสและสร้างการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นหลักที่ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

แต่ในปัจจุบันกลับพบว่าเทศบาลตำบลบ้านแก้ง ไม่ประสบผลสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้

ในหน่วยงาน ประเด็นคำถามที่ตามมาของเทศบาลตำบลบ้านแก้ง คือเทศบาลตำบลบ้านแฮด มีกลไก เครื่องมือ กระบวนการ ปัจจัย เงื่อนไขอะไร ที่ทำให้หน่วยงานประสบผลสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงาน จนได้รับรางวัลธรรมาภิบาล ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นคำถามที่สำคัญที่จะต้องหาคำตอบให้ได้ เพื่อที่เทศบาลตำบลบ้านแก้ง จะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มาปรับใช้ในหน่วยงานในการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในเทศบาลตำบลบ้านแก้ง ให้ประสบความสำเร็จ

โดยการศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหารเทศบาล และพนักงานเทศบาลของเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ กับเทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น จำนวน 28 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structured interview) สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาล และพนักงานเทศบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานด้านหลักธรรมาภิบาล

ผลการศึกษา พบว่า เทศบาลตำบลบ้านแฮด นำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ค่อนข้างมากในทุกด้าน มีการออกกฎระเบียบที่ทันสมัยเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของประชาชน ผู้บริหาร และพนักงาน ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่หลากหลาย ประชาชนจึงสามารถรับรู้ข้อมูล ได้อย่างทั่วถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของเทศบาลมีการนำแผนจากการประชาคมลงสู่เทศบัญญัติ และมีการจัดสรรงบประมาณด้วยความเป็นธรรม

ส่วนเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จังหวัดชัยภูมิ นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ค่อนข้างน้อยในทุกด้าน มีการออกกฎระเบียบที่เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน ผู้บริหาร และพนักงาน ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับเทศบาลน้อย เนื่องจากไม่มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน และขาดความเชื่อมั่นในการทำงานของเทศบาล อีกทั้งเทศบาลยังมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ไม่หลากหลายจึงทำให้ประชาชนไม่สามารถรับรู้ข้อมูลของเทศบาลได้อย่างทั่วถึง การจัดสรรงบประมาณยังไม่เป็นธรรม ยังเน้นในเรื่องของการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น และที่สำคัญยังพบว่าด้านการมีส่วนร่วมนั้น นั้นถือว่าเป็นตัวชี้วัดความเป็นธรรมาภิบาลของเทศบาลซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน นับว่าเป็นหลักสำคัญที่ทำให้เกิดการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงานของเทศบาลให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะเห็นได้จากเทศบาลที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาลคือเทศบาลตำบลบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ประชาชนได้ให้ความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในด้านต่างๆ จนทำให้เทศบาลตำบลบ้านแฮด ประสบผลสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านหลักการมีส่วนร่วม เทศบาลบ้านแก้ง ควรมีดำเนินการแก้ไขในด้านการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการทำงานของเทศบาล และไม่มีความเชื่อมั่นในการทำงานของเทศบาล ดังนั้น เทศบาลจึงควรมีการกำหนดแนวทางการในการแก้ไขการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน โดยการอบรม ส่งเสริมให้ความรู้ ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ ของประชาชน ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับเทศบาลอีกทั้งต้องมีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานของเทศบาลแก่ประชาชน

2. ด้านหลักความโปร่งใส เทศบาลตำบลบ้านแก้ง ควรจะต้องมีการแก้ไขในด้านของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ต้องมีการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ และต้องมีวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล ด้วยช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่หลากหลาย และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงานของเทศบาล โดยการสนับสนุนให้มีกลุ่ม องค์กร ภาคประชาคมที่มีความเข้มแข็งในการที่จะเข้ามาตรวจสอบการทำงานของเทศบาล

3. ด้านหลักนิติธรรม เทศบาลตำบลบ้านแก้ง ควรจะต้องมีการจัดทำเทศบัญญัติของเทศบาลให้เป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ โดยต้องมุ่งเน้นให้เกิดความเป็น และเป็นที่ยอมรับของประชาชน อีกทั้งต้องมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ ของประชาชนเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านหลักคุณธรรม เทศบาลตำบลบ้านแก้ง ควรมีวิธีการดำเนินการส่งเสริมให้ผู้บริหาร และพนักงานมีการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยดำเนินการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพของพนักงานเทศบาลให้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลทุกระดับ มีการบัญญัติเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้อย่างชัดเจน และควรมีการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับคนในพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม

5. ด้านหลักความคุ้มค่า เทศบาลต้องดำเนินการจัดลำดับความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วน ของแผนงาน/โครงการ โดยนำเอาความคิดเห็นของประชาชนเป็นหลักเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และในส่วนของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง เทศบาลต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

6. ด้านหลักความรับผิดชอบ เทศบาลควรได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อประชาชนโดยมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชนและมีความกระตือรือร้นในการที่จะแก้ไขปัญหาความเดือนร้อนของประชาชน และมีความกล้าที่จะยอมรับผลการกระทำของตนเอง โดยการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพเป็นธรรม และทั่วถึงในทุกชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงศ์ อุรพีพัฒศ์. (2545). **หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : ศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันพระปกเกล้า.

เตือนใจ ฤทธิจักร. (2550). **ธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนะของบุคลากร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี้. (2544). **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล. (2532). **การปกครองท้องถิ่นและพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย : ศึกษาสภาตำบลบ้านม่วง**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มัทนา เหลืองนาคทองดี. (2545). **ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย**. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมกับเอกชน รุ่นที่ 14 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

วสันต์ สุวรรณ. (2547). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ๊อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อานันท์ ปันยารชุน. (2541 มีนาคม 25). **ธรรมรัฐกับอนาคตประเทศไทย**. กรุงเทพธุรกิจ, 20.